

PRELOM

Izhaja vsak četrtek. —
Naročnina letno Din 30.—.

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ul. št. 8 v
Ljubljani.

Telefon št. 3770. — Pošt.
ček. račun št. 10.499.

Temelj sveta je poštenje, pravičnost in delo za skupnost.

Gospodarska policija.

Pri nas se je že pred vojno, zlasti pa v prvih povojnih letih večkrat dogajalo, da so denarni zavodi utrpele velike izgube, radi katerih so prišli v konkurz, poravnava ali likvidacijo. Ob takih prilikah so bili številni mali in veliki upniki teh zavodov navadno hudo prizadeti, medtem ko so pogosto posamezniki, bodisi ravnatelji, bodisi drugi vodilni funkcionarji dotičnih zavodov namenoma oškodovali upnike zavoda ter sebi preskrbeli nelegalne koristi. Pa ne le denarni zavodi, tudi druga podjetja, v zadnjem času tudi male zavarovalnice, postajajo pogosto orodje v rokah brezvestnih ljudi, ki oškodujejo svoje upnike za velike zneske.

Vsem tem primerom je skupno to, da dotični poštenjaki, ki imajo taka podjetja v rokah, zlorablajo zaupanje, ki ga ima občinstvo do teh zavodov. Kako si taki zavodi pridobijo zaupanje? Navadno s tem, da povabijo v upravni ali nadzorstveni svet zaupanja vredne in ugledne osebe, ki ne razumejo mnogo o gospodarskih zadevah, ali pa si ne vzamejo truda, da bi z ono pazljivostjo, ki izvirja iz nezaupanja, kritično zasledovali vse poslovanje dotičnega podjetja. Ko pride potem do katastrofe, se pogosto dogaja, da mnogi dobri in pošteni ljudje nosijo odgovornost in posledice za nepoštenjake, ki so si znali zavarovati prepovedane koristi, in ki so pravčasno odvalili odgovornost na druge rame. Radi svoje površnosti in dobrohotne zaupljivosti izgubé take žrtve ne le denar, temveč pogosto tudi ugled in dobro ime, včasih pa pridejo tudi v zapor.

Naše občinstvo še nima take samostojne sodbe o gospodarskih zadevah, kakršno imajo n. pr. Angleži ali Holandci, ki sta v prvi vrsti gospodarsko usmerjena in gospodarsko nadarjena naroda. Vsakdo si tamkaj na podlagi ostrega opazovanja in globokega poznavanja gospodarstva in značaja posameznih osebnosti v gospodarstvu napravi svojo sodbo; delničarji vrše potom upravnega in nadzornega odbora v resnici upravo in kontrolo poslovanja in člani teh odborov, ki so najposobnejši in najbolj zaupanja vredni delničarji, se v polni meri zavedajo svoje odgovornosti napram svojim volilcem. Zato se tudi ne čuje, da bi se v teh državah godile kake zlorabe zaupanja, ali da bi bili delničarji ali kljenti kakega zavoda oškodovani. Pri Francozih, kjer se skoro vsako leto dogodi kakšen velik bančni škandal, je pa stvar že drugačna. Francoski mali varčevalci, čigar glavna lastnost je, da od svojih skromnih prejemkov prihrani neverjetno veliko, nima one gospodarske nadarjenosti kot Angleži ali Holandci. To velja še v večji meri za Ameriko, severno in južno, kjer veliki kapitalisti od časa do časa malim zaupljivim varčevalcem pobere njih prihranke. V neki meri velja to tudi za nas.

Obstoja dve možnosti zaščite malih varčevalcev, ki nalagajo svoj denar bodisi v delnice ali druge papirje, bodisi ga vlagajo v razne zavode. Prvi način je popolna svoboda, ki pa zahteva od varčevalcev ostre in neprestane kontrole, kakor tudi gospodarske izobrazbe in gospodarske nadarjenosti. Ta sistem se izborna obnese v Angliji in Holandiji, zelo slabo se je pa obnesel v mnogih drugih državah. Drug način je sistem državne kontrole, kjer država takorekoč prevzame moralno odgovornost za sigurnost vloženega denarja. Ta kontrola se najbolj smoteno vrši potom takozvane gospodarske policije, ki je uvedena v mnogih državah, in ki se je iz-

kazala za neobhodno potrebno.

Če hodiš po cesti in prideš do križišča, vidiš stražnika, kako ureja promet. Če ti na avtomobilu ugasne zadaj svetilka, ali če s kolesom zaviješ na trotoar, si brž zapisan in kaznovan. Ali ni povsem prirodno, da bi ta ista policija, ki bedi nad vsakim tvojim korakom, ki preganja in zapira škodljivce vseh vrst, od beračev in tatov pa do roparjev in morilcev, morala še v prav posebni meri bedeti nad onimi ljudmi, ki reflektirajo na zaupanje javnosti in ki upravljajo denar občinstva?

Samo po sebi je razumljivo, da morajo organi take gospodarske policije imeti možnost stalne in popolne kontrole nad poslovanjem v poštevh prihajajočih podjetij. Poseben zakon o gospodarski policiji bi moral dati organom te policije možnost, da vsak čas pregledajo knjige, priloge, korespondenco in vse dokumente, zlasti one, ki se tičejo nakupa in prodaje, da pregledajo zaključke sej posameznih odborov, da prisostvujejo tem sejam i. t. d. Organi gospodarske policije bi morali brezpogojno imeti gospodarsko fakultetno izobrazbo ter razen tega biti izkušeni knjižni revizorji. Oni bi morali imeti možnost, da za posamezne stroke pritegnejo izvedence, ki bi morali glede specijelnih vprašanj podati svoje mnenje. Ti gospodarsko-policijski organi bi morali sodelovati z delničarji, s člani uprave in nadzorstva, s poslovnimi zvezami kontroliranega podjetja ter z ostalim občinstvom, kajti iz teh virov bi oni lahko pogosto dobili impulze, v kateri smeri je treba raziskovati.

Ta gospodarska policija bi morala v prvi vrsti vršiti stalno kontrolo nad vsemi delniškimi družbami, kjer je treba ščititi delničarje, nadalje pa tudi nad onimi podjetji, ki emitirajo kakršnekoli vrednostne papirje, torej zadolžnice, založnice, varante i. t. d., ali ki sprejemajo vloge na hranilne knjižice ali tekoče račune; posebno pozornost bi morala posvetiti kreditnim in zavarovalnim zadrugam, zlasti onim kreditnim zadrugam, ki delajo reklamo za brezobrestna posojila in onim zavarovalnim zadrugam, ki poslujejo po sistemu dokladnega kritja.

Število organov te policije bi bilo z ozirom na njih izobrazbo, izkušnost in ekspeditivnost lahko zelo majhno. Vsakemu takemu organu bi se lahko dodelilo kakih 12 podjetij velikega obsega v stalno kontrolo. Povprečno bi imel tak organ en mesec časa za kontrolo vsakega podjetja, kar pri omenjeni metodi dela popolnoma zadostuje. Število organov gospodarske policije bi se torej lahko omejilo na par sto za celo državo. Sodišča bi morala na podlagi poročil teh organov hitro in energično ukrepati.

Današnji gospodarski razpad, ki ga doživljamo in ki nas preti pokopati pod seboj, izvira iz raznih vzrokov, izmed katerih je morda najvažnejši propad zaupanja. Zaupanje ni nič drugega kakor duševno stanje, ki je odvisno od raznih zunanjih nagibov ter od lastnega značaja. Značaj ljudi se ni izpremenil, ker se ne more. Nagibi zadnjih časov pa so bili take vrste, da so ljudje obupali nad gospodarsko politiko in nad voditelji gospodarskih podjetij. To zaupanje se mora vzpostaviti s celovito vrsto ukrepov, glede katerih je „Prelom“ že prinesel številne smernice in dal marsikako dragoceno inicijativo; eden teh ukrepov, ki bi morda najbolj direktno pripomogel k zopetni oživitvi zaupanja, je osnovanje gospodarske policije.

Nemčija — da ali ne?

Zadnje čase opažamo veliko zanimanje nemških političnih in gospodarskih krogov za balkanska vprašanja. „Vossische Zeitung“ se je posebno intenzivno pečala z njimi. Kakor pišejo časopisi, se je po obisku kralja Borisa v Berlinu sam Hitler izrazil napram generalu Žekovu, da bi sporazum med Bolgarijo in Jugoslavijo olajšal položaj na Balkanu. Zanimivo je, da iz pisanja nemških listov odseva neprikrita simpatija do naše države. Je pa tudi razumljivo, zakaj. Nova politična konstelacija, ki je nastala po prevratu v Avstriji, je pripomogla Italiji do vpliva na Dunaju in v Budimpešti. Nemčija išče protiteži temu prodiranju Italije proti severu v tem, da skuša prodreti proti jugu. Vodilni krogi naše države se dobro zavedajo, da obstoje temelji za sodelovanje med Jugoslavijo in Nemčijo. Treba je, da vsi pozorno sledimo razvoju miselnosti, ki odpira odnošajem med Nemčijo in Jugoslavijo nove možnosti. Zato morda ne bo napačno, ako v nadaljnjem priročniku delni prevod članka „Berliner Tagblatt“ z dne 15. marca, ki obravnava temo „Jugoslavija in Nemčija“. Najznačilnejše misli omenjenega članka so le-te:

„Dogodki na Avstrijskem, poskus tesnejšega sodelovanja med Rimom, Dunajem in Budapešto, končno vesti o zopetnem ustoličenju Habsburžanov, vse to je vzbudilo v Jugoslaviji občutke resnega nerazpoloženja. Kajti Italijo smatrajo vsi politično misleči Jugoslavlani za nevarnega sosedo, za velikega tekmeča v boju za premoč ob Adriji, ki se s svojim vplivom uveljavlja ne samo v Albaniji, hoteč izpodkopati načelo „Balkan balkanskim narodom“, marveč tudi pospešuje, podpira makedonske revolucionarje in hrvatske emigrante, razsulo težko priborjene jugoslovanske državne enote. Za Italijo poteka državna meja zares zelo ugodno napram Jugoslaviji, in sicer tako, da omalovažujoč narodnostne vidike, dodeljuje Italiji ¼ milijona Hrvatov in Slovencev. Za pogrešno se je bila tudi izkazala Ninčičeva politika dobrohotnega popuščanja Rimu in pa njegovo prepričanje, da je fašizem samo mimogreden pojav.“ Pa še mnogo drugih dejstev je doprineslo k temu, da se je v Jugoslaviji začelo iskanje novih smernic na področju sožitja z evropskimi narodi.

Iz teh okoliščin je razumljivo, da človek v tem trenutku najde v Beogradu razpoloženje, ki je docela naklonjeno jugoslovansko-nemškim poskusom zblizanja.

Franc Beltram:

Borci, otvarjajte stalne nedeljske tečaje in javne čitalnice v vsaki fari.

Silni in enodušni razmah „Boja“ nam jasno kaže, kako ljudska duša hrepeni po duhovni in socialni obnovi.

Ljudstvo vidi in tudi prebridko občuti, da nam je dolgoletna politična šola strankarskih strasti, sovraštva, stanovske strankarske razdvojenosti, razrednega boja in nemoralnih, sebičnih socialnih in gospodarskih nazorov ustvarila današnjo splošno gospodarsko, socialno in moralno krizo.

Radi tega so široke plasti kmetskega in delavskega ljudstva zgubile zaupanje v sposobnost in iskrenost svojih dosedanjih voditeljev.

Čimdalje bolj številni so slučaj, ki naši kmetski in delavski očetje in matere ne morejo s svojim trdim in vestnim delom in najsromnejšim življenjem preskrbeti sebi in svojim otrokom niti najpotrebnejšega za obstanek. Zato izgubljajo ljudje še zadnje zaupanje v zboljšanje sedanjih čimdalje slabših gospodarskih in socialnih razmer.

Najžalostnejše in najhujše zlo, ki mora z nujno gotovostjo upropastiti vsak narod

Jasneje si je pred kratkim, med skupščinsko debato o proračunu zunanjega ministrstva, upal priznati svojo barvo poslanec Omer Kajmaković. Skliceval se je na to, da je že pred dvema letoma v nekem govoru pred parlamentom poudarjal, da se Jugoslavija upira Anshlusu in svojo škodo, češ, da je za varnost države bolj koristno, ako meji na dve med seboj tekmujoči velesili, kakor pa če meji na eno samo. Kajmaković je znova poudarjal koristi nemško-jugoslovanskih odnošajev v nasprotju z ekspanzivnimi nameni italijanske politike.

Vendar praktično za enkrat politična vprašanja ostajajo v ozadju, živahno pa se razpravlja o skorajšnji zaključitvi trgovinske pogodbe med Nemčijo in Jugoslavijo ter o gospodarskih izmenjalnih možnostih med obema državama. Trgovinski minister dr. Demetrovič, za jugoslovansko enotnost navdušen Hrvat, mi je izjavil, kako bi ustrezalo prirodnemu razvoju živahno izmenjavanje dobrin med Nemčijo in Jugoslavijo. Produkcija nudi na obeh straneh vedno močnejše se razvijajoče izpopolnjevalne možnosti, zlasti, če bi se obvede državni odrekli pretiranemu avtarkičnemu načrtu, tako da bi se industrijska proizvodnja Nemčije in poljedelska delavnost Jugoslavije uspešno izpopolnjevali. Tako Berliner Tagblatt.

Ker vprašanje izvoza naših poljedelskih pridelkov vedno bolj stopa v ospredje, je iskanje novih tržišč vedno aktualnejše, obenem pa se tudi vsiljuje zahteva po reviziji naše gospodarske politike napram tujemu kapitalu, ki ustanavlja pri nas najrazličnejše panoge industrije, ne da bi bilo mogoče reči, da nam to forsiranje industrijalizacije kdo ve koliko koristi.

Zlasti pa je treba revidirati naše gospodarsko stališče napram Nemčiji, ker postojé obektivne možnosti uspešnega sodelovanja s to državo, saj Jugoslavijo, njen gospodarski in geografski položaj napeljuje k tesnejšim odnošajem do Nemčije, kot pa so se doslej mogli razviti. Javno mnenje v tem pogledu še ni izčiščeno. Gotovo pa je, da bi se pri ohranitvi evropskega ravnovesja moglo razviti med našo državo in Nemčijo mirno in plodonosno sožitje na konstruktivni mednarodni podlagi.

Iskreno izmenjavanje misli na tem področju bo gotovo pripomoglo k temu, da se vprašanje sodelovanja z Nemčijo na polju gospodarstva v najkrajšem času ugodno reši za obe plati.

in državo, pa je dejstvo, da si današnja doraščajoča mladina z vsemi svojimi vrli-

To nemoralno in nevzdržno družabno stanje, ki se najizrazitejše kaže v strahotno naraščajoči brezposelnosti in propadanju kmetskega stanu, pa ima svoj glavni vzrok in pomanjkljivi in nezadostni vzgoji in izobrazbi, ker se šoli odrastla mladina od 14. do 21. leta, — ob času najbujnejšega telesnega in duševnega razvoja in najhujših nevarnosti moralnih in miselnih zablod — prepušča sama sebi brez disciplinirane, sistematične in smotrene vzgoje.

Vsakdo lahko uvidi, da današnji vzgojni sistem in popačena strankarska miselnost naše inteligence ne podajata naši mladini pravočasno dovolj potrebnega pouka in moralne opore za praktično življenje in razumevanje moralnih dolžnosti, socialnih in gospodarskih razmer in pojavov.

V današnjih časih je naši mladini, predvsem fantom, potrebno poleg temeljitega poklicnega strokovno stanovskega znanja tudi še poznanje socialnih in gospodarskih razmer in ustroja človeške družbe s stališča socialne pravičnosti in stanovske vzajemnosti, da se mladina obvaruje komunizma, boljševizma in drugih socialnih zmot.

Do polnoletnosti bi morali biti vsi fantje že popolnoma podkovani v domačem gospodarstvu in upravi javnih zastopov, za katere imajo ob tem času že volilno pravico. Razumeti bi morali do tega časa tudi že važnost in pomen mednarodnih odnosov in njihov vpliv na svetovno, naše državno in domače gospodarstvo.

Prav posebno pa bi se morali fantje podkovati o razumevanju pomena in o vodstvu gospodarskih, strokovnih in političnih organizacij ter zadrružništva.

Poleg tega bi si morali fantje do polnoletnosti pridobiti tudi že popolne jasnosti v razumevanju odnosov človeka do Boga, naroda in domovine, ter o potrebi in pomenu avtoritete državne in cerkvene oblasti.

In končno, bi morali vsi naši fantje do polnoletnosti že dobro razumeti pravni in socialni pomen družinskega življenja in važnost gospodarske samostojnosti posameznih družin, brez katere ne more biti niti govora o pravi svobodi in sreči v družini, narodu in državi.

Pa še mnogo, mnogo drugega, nujno potrebnega in koristnega bi se morali naši fantje naučiti in dobro razumeti, da bi mogli biti sebi v srečo, staršem v veselje in v tolažbo, narodu in državi pa v ponos.

Upamo, da bo že iz navedenega vsakomur dovolj jasna nujna potreba in važnost stalnih nedeljskih tečajev in javnih čitalnic, ki naj se odprejo po vseh farah.

Poleg tega pa imamo namen in želimo z otvoritvijo takih stalnih nedeljskih tečajev dati priliko našemu narodnemu izobraženstvu vseh strank in struj, da se medsebojno zblíža in da pride potem tečaja v neposredni stik z ljudstvom, da si tako pridobi prepotrebne zaupanja in spoštovanja, kar je nujni predpogoj za povoljne uspehe pri vzgoji mladine in ljudstva.

Ker je Zdr. borcev Jugoslavije („Boj“) po svojih pravilih in tudi po miselnosti članstva in voditeljev nadstrankarski pokret, so dani vsi pogoji, da se brez vsakih pomislekov ali ozirov po vseh farah lahko takoj odpre taki stalni nedeljski tečaj.

Naš cilj mora biti: da se vsa naša mladina ob nedeljah iztrga iz gostiln in slabe družine in da zahrepi po izobrazbi in plemenitem, pravno neoporečnem življenju. Na teh tečajih naj se vse kmetsko in delavsko ljudstvo, predvsem pa mladina,

vzgaja tako, da bodo do polnoletnosti vsi naši fantje sposobni, biti dobri in razumni gospodarji, značajni in narodno zavedni možje in dobri državljani.

Ta namen in cilj bo pa mogoče doseči s povoljnim uspehom samo tedaj, ako bo pri tečajih sodelovala tudi cerkev, šola in vse naše izobraženstvo, prav posebno pa še starši.

V današnji splošni socialni in moralni krizi je predvsem potrebno, da naše izobraženstvo pri mladini nadaljuje in spopolnjuje vzgojo šole in cerkve v sporazumu s šolskimi vodstvi in cerkvenimi predstojništvom, starši pa skrbijo, da vsa mladina obiskuje predavanja.

Zavedajmo se, kakšno prokletstvo zasluzi današnja generacija, ki po veliki večini smatra svoje potomstvo le kot neljubo in celo nepotrebno breme in ga tako brezsrčno in neusmiljeno prepušča v najstrašnejšo, brezupno in počasno fizično in moralno smrt, radi bede in pomanjkljive vzgoje, ob času, ko imamo po vsem svetu vseh zemeljskih dobrin v prekomernih množinah in ko pravimo, da smo na višku kulture. Kakšne? —

Borci, na delo! V vseh farah stopite v stik z ljudmi in v sporazumu s cerkvenimi predstojništvom in šolskimi vodstvi in vsemi gg. inteligenti in poštenjaki v vsakem kraju započnite s prirejanjem rednih nedeljskih predavanj, ki naj se vrše čim bližje cerkve in takoj po službi božji, dokler se ljudje ne razidejo. Predavanja naj bodo kratka, največ pol ure in nato prosta diskusija. Obravnavajo naj se v prvi vrsti aktualna vprašanja z ozirom na ljudske potrebe in krajevne razmere. Za otvoritveno predavanje zahtevajte pravočasno iz Ljubljane predavatelje in potrebnih navodil.

Dan otvoritve stalnega nedeljskega tečaja naj bo v vsaki fari in občini dan splošne sprave. — Preneha naj povsod vsako strankarsko ali osebno nesporazumljenje in morebitno sovraštvo.

Vsi „borci“ bodimo povsod apostoli miru in sprave, pa tudi neizprosni branilci poštenosti in pravičnosti in zaščitniki vseh revnih, brezpravnih in zatiranih.

Prizadevajmo si, da zavlada povsod med narodom iskreno medsebojno spoštovanje, pravičnost, strpnost in resnična bratska ljubezen, brez ozira na različnost mišljenja. — Užge naj se v nas vseh iskrena, nesebična in požrtvovalna ljubezen do naše nesrečne brezposelne in zapuščene mladine, da jo usposobimo in ji omogočimo svobodni gospodarski in kulturni obstoj.

Kajti le dovolj izobrazena in pravno neoporečna mladina je naša rešitev.

Resolucija rednega letnega občnega zbora invalidov v Mariboru.

Prinašamo ta dokument, ki s svojimi skromnimi besedami trka na srce zakonodavca in na srce državne uprave, trka in prosi le enega — namreč malce človeškega čuvstva in toliko pravice, kolikor je gre invalidom, vojnimi vdovam in sirotam po pisanih in po večnih, čeprav nepisanih, pa vendar svetih zakonih.

Vojni invalidi, vdove in sirote Dravske banovine zbrani na svojem rednem letnem občnem zboru v Mariboru dne 11. marca 1934 so po vsestranskem pretresanju invalidskega stanja

ugotovili:

Življenjski pogoji vojnih žrtev so postali po petnajstih povojnih letih tako težki, da so naravnost nevzdržni.

Tega stanja je kriva skozi in skozi površna in pomanjkljiva invalidska zakonodaja, zlasti pa sedaj veljavni invalidski zakon iz leta 1929, ki je odvzel že itak skromno zaščito več kot polovici dejanskih vojnih žrtev.

Višek krivičnosti tega invalidskega zakona dokazujejo dejstva, da so postali nezaščiteni ne le težko bolni invalidi, temveč tudi dejanski pohabljeni brez rok in nog in celo slepci, katerim vidnih dokazov in težkih posledic ne more zabrisati noben zakon.

Tudi oni mali odstotek vojnih žrtev, katerim se je po sedaj veljavnem invalidskem zakonu priznala skromna zaščita, uživa zaščito le delno, ker so pogoji za izvrševanje zakona tako trdi, da onemogočajo uživanje v zakonu priznanih ugodnostih.

Te ovire so:

davčni cenzus, malenkostne kazni, naporno in površno ocenjevanje pridobitne nesposobnosti, skrajno krivično tolmačenje pojma nemoralnosti, odvzem možnosti ponovnega pregleda, pritožb, obnov itd.

Veliko določb, ki so predvidene v korist vojnim žrtvam, je ostalo le v okras zakonu, v praksi pa se ne izvajajo, kakor: prvenstveno zaposljevanje v službah, prednost pri podeljevanju trafik, raznih koncesij in drugih ugodnosti, strokovna izobrazba, podpiranje pri gospodarski osamosvojitvi itd.

Enako občutijo vojne žrtve pomanjkljivo izvrševanje zakonitih določb glede zdravljenja in ortopediranja, ker invalidskih domov več ni, zdravstveni zavodi pa, ki so bili zgrajeni in namenjeni vojnim žrtvam, so invalidom nedostopni.

Neobhodno potrebne protezne delavnice hirajo radi stalnega in sistematičnega krčenja najpotrebnejših sredstev.

Ako se vpošteva splošno današnje težko stanje in prišteje k temu zmanjšana pridobitna

sposobnost vojnih žrtev, ki so brez potrebne zaščite, mora biti vsakemu dovolj jasno, v kako težkem stanju se te žrtve danes nahajajo.

Zato

zahtevamo

takojšnje uzakonitev po „Udruženju“ predloženih predlogov za zboljšanje in striktno izvajanje invalidskega zakona.

V Mariboru, dne 11. marca 1934.

Iz tujih držav.

(Kratek pregled zadnjih dogodkov.)

Anglija. Prvikrat je v londonskem mestnem svetu dobila večino delavska stranka. To ne pomeni morda napredovanja socializma na Angleškem, ampak le splošno pomirjenje, ker tudi delavska stranka, ki se je po zadnjem hudem porazu otrešla radikalnih voditeljev, ni nič manj meščanska kot druge stranke. Proračunsko ravnotežje je zdaj na doseženo, gospodarstvo ni v nevarnosti in Angleži so mnenja, da sedaj zopet lahko pride na površje delavska stranka, ki ima glede udeleževanja državnih in samoupravnih oblasti modernije nazore kot pa konservativci. — V zadnjem času so se zopet pojavili načrti, da se omili brezposelnost z izseljevanjem pod nadzorstvom državnih oblasti. V ta namen se ustanavlja družba, ki namerava kolonizirati velike, še nenaseljene pokrajine v severozahodni Avstraliji in druga, ki naj napravi isto v Kanadi. Prvi družbi je skoraj ravnotako važen namen, da pomnoži število belega prebivalstva v Avstraliji, ki je še silno redko, ker bo to najboljša obramba proti japonski požljivosti.

Amerika. Znano je, kako se je začel boriti Roosevelt proti splošnemu zastoj. Sedaj je približno leto tega in obračun kaže, da so uspehi veliki, vendar še vedno nepopolni. Ako ima Roosevelt na svoji strani ogromno večino prebivalstva — vseh tistih, ki žive od dela — se mora vedno bolj boriti proti bolj ali manj skritemu odporu največjih kapitalistov. Kaže, da je v tem pogledu prišlo do nekega preloma, ker je javno obdolžil najvplivnejšega člana te družbe, da je utajil dohodke in plačal premalo davkov. Če se Rooseveltu ne posreči zlomiti odpor velikih finančnih skupin, bodo ogrožene vse njegove reforme.

Španija. Spori med levičarji in desničarji so še ravnotako ostri, kot so bili prej. V bistvu se je pokazalo, da agrarnega vprašanja ni znala rešiti ne monarhija in za njo ne levičarska republika, pa ga morda tudi desničarska ne bo znala. Uveljavljajo se fašistične ideje.

Francija. V ospredju so še vedno zgodbe okoli Staviskega in njegove družbe. Splošna nevolja je vedno večja, ker se preiskava nikamor ne premakne. Skupine, ki so najbolj udeležene pri teh stvareh, baje pripravljajo državljansko vojsko, da rešijo republiko. Manj se govori o francoskih načrtih v Podonavju, čeprav to ni nič manj važno. Kazalo je že, da se bosta zedinili Francija in Italija, pa menda še dolgo ne bo prišlo do tega. Napetost je po rimskih pogajanjih zopet narasla.

Solunski dobrovoljec:

Naši predniki „Preporodovci“ 1914 — 1934.

„Oklo, ozri se nazaj prav do mraka otroških let! Kam je letelo vse hrepenenje, komu je bila darovana najboljša moč srca in razuma, odkod je vrela, kam se je vračala vsa radost in bolest? — Resnično, Domovina, nisem te ljubil kakor cemerav otrok, ki se drži matere za krilo...“

Ivan Cankar.

Nedavno mi je zaneslo korak mimo tihega Trubarjevega spomenika in Jakopičevega paviljona med naše nasade. Ko sem šel mimo zasanih Cankarjevih brez, sem premišljeval, zakaj kličemo ta prelepi kos naše Ljubljane s tako tujim imenom „Tivolj“. (Zato pa še nimamo trga, imenovanega po naših vojnih dobrovoljcih in invalidih, tudi „Preporodova“ ulica bi nam nič ne škodila. Pa to so menda nepotrebne stvari...)

Sama mi je stopila noga na romarsko pot na dobroznani hriček Šišenskega gozda. Glej potnik — dne 18. marca leta 1914. p. Kr. si stal na tem mestu. Mlado, vedro ti je bilo lice, ogenj mladosti si nosil v očeh. Tistega dne je bilo v tem gozdu vse živo: tristo, štiri, slovenskih fantov, študentov in študentk vseh ljubljanskih srednjih šol — samih mladih, vročih glav je bilo zbranih na nedovoljenem zborovanju pod milim nebom. Sami „Preporodovci“... Grmeli so vzkliki: „Živijo štrajki!“, srca so prekipela, bila so polna skrivnostnih slutni...

Spregovoril je apostol jugoslov. srednješolskega dijaštva Ivan Endlicher o živem evangeliju jugoslovanske misli. Oni bolelni, idealni fant bledega, mučeniškega obraza, ki je razodeval pomanjkanje, z vedno neobrito

brado, pod roko oguljeno aktovko, v nji šop papirjev in stinjen fes, katerega je ob takih prilikah tako rad poveznil na glavo kot simbol uporne jugoslovanstva. To je bil menda njegov edini humor... In govoril je, kot je le on znal govoriti. Na primer takole:

„Draga bračo Slovenci, svi smo mi jedan narod i taj veliki narod od osamnaest miliona neće umrijeti — samo se svi mi moramo sjediniti u našoj vlastitoj državi; a to neće biti Austrija, nego sasvim samostalna Jugoslavija! Mi ne tražimo od njih ništa više, nego da nam dadu ono, što nam pripada. I kada toga ne bismo mogli postići milom, istupit ćemo i silom. A nećemo se ustavljati u svojim opravdanim težnjama, pa makar treba da razbijemo i samu Austriju!“

Zaonile so pesmi iz mladih grl: „Onamonomo“... „Šum Marica“... in „Iz bratskog zagrljaja“... Tako je šlo to naprej. Nenadoma pa so nas obkolile množice avstrijskih piketelhaub ter nas razgnale na vse vetrove...

Ej, spomini, zlati spomini!

Dvajset let je minulo od onega dne. Kaj se je zgodilo? Med slovenskim dijaštvom je vršalo kot v viharju. „Preporodovo“ gibanje je bilo na vrhuncu. Mladina je prekipela, preporna opojnih idej, in si strastno želela eksplozije, kakršnekoli! Vzrok se je hitro našel.

Srednješolec Adolf Ponikvar je izdal brošuro „Klic od Gospe svete“, pisano v žarečem jugoslovanskem duhu. (Avstrijske oblasti niso mogle izslediti avtorja kljub izvajanju najhujšega terorja nad dijaštvom). Ta knjižica je do skrajnosti razburila srednješolsko dijaštvo. Sklenilo je, zahtevati za 18. marec od šolskih oblasti prost dan in pa dostojno proslavo petstoletnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod v slovenskem jeziku na Gosposvetskem polju, našem Kosovem polju... Zahtevali so slovesne maše in predavanja o tej petstoletnici po vseh ljubljanskih zavodih. Ker so šolske oblasti oklevale radi preveč

slovensko-patriotične tendence teh zahtev in niso ugodile želji mladine, je dijaštvo za 18. marec kratkoma napovedalo štrajk! Ob 8. uri zjutraj so starejši in mlajši dijakji skoro vseh ljubljanskih srednjih šol zapustili svoje razrede ter šli k naročeni maši v frančiškansko cerkev, nato na zborovanje na Šišenski hrib, popoldne pa na Golovec. Bili so zelo, zelo dramatični momenti!... Posebno ko je avstrijska policija na konjih in peš cele 3 dni z vso surovostjo preganjala po ljubljanskih ulicah tistih 300—400 študentov v starosti 14 do 18 let.

Ultimatu šolskih oblasti je sledil še energičnejši ultimati dijaštva. Oblasti so bile v neznosni zadregi. „Nosovi“ so deževali na vse strani. Pri preiskavah se je posebno odlikovala izsušena mumija — direktor realke Junovich in drugi nemški šolniki — pa tudi nekateri slovenski pedagogji so se čudno obnašali, (ne vsi! Častne izjeme, n. pr. prof. R. Kenda, dr. Janko Šleibinger in dr.). Vse to nam je še v živem spominu...

Najiminitnejša pa je bila borba med ljubljanskimi dnevniki. Ti so bruhalji ogenj in žveplo drug na drugega, da je včasih kaka krepka beseda padla tudi na račun Avstrije. V splošnem pa je bila to prazna in nizka borba. (Vendar, ako prebiraš liste iz tistih dni, se začudiš, kaj vse se je tedaj lahko pisalo...) Sploh te polemike!

Stvar je dvignila zelo mnogo prahu. Kazni dijakov niso bile prehude, en sam dijak je bil izključen iz zavoda. Pa saj je tudi bila zunanja plat tega štrajka dokaj brezpomembna. Važno je bilo vse nekaj drugega: v napetem ozračju tiste pomladi je „Preporodov“ duh razburkal dotlej tako ponižne valove slovenske javnosti, da je grmelo, grmelo — kot v odmev topovom v Lozengradu in Kumano-veu...

„Preporod“ je bila mlada slov. generacija, ki je vzbujala in tudi vzbudila med Slovenci

v letih 1912—1914 revolucionarni jugoslovanski pokret državno-političnega in kulturnega preporoda. Prvotno manj radikalne, še dokaj ponižno markirane programe in cilje (učenje cirilice, študij slovenskih jezikov in literatur, sokolska telovadba, potovanja po jugoslov. zemlji pod okriljem Jugoslov. dijaške počitniške zveze, ki so se razvila v nevarna romanja v jugosl. Meko — Beograd itd.) je ta največja organizacija slov. sredješolcev pod vodstvom nekaterih pogumnih akademikov neprestano izpopolnjevala in stopnjevala. Vse to pa je končno izzvenelo v jasno in brezkompromisno formulo: zahtevali so kratkoma nič več in nič manj kot politično ujedinjenje vseh Jugoslovancev kot enega naroda v samostojni jugoslovanski državi! To idejo so z železno doslednostjo ponosno oznanjali med seboj, zanašali jo na deželo ali sami, ali po tovariših v skoro vseh srednješolskih mestih Slovenije. Pa tudi izven ožjih slov. mej je odmevalo v tem duhu, v Zagrebu, Splitu, v Novem Sadu, na Reki, v Trstu. Izdajali so svoj list „Preporod“, ki si je izbral za svoj motto Župančičevo pesem „Kovaška“:

„Mi, kar nas je kovačev, mi bomo vsi kovali, kovali svoja srca, kovali svoj značaj, kako zvené nam duše, bomo poslušali — zakaj:

Morda pa pod kladivi se nam oglási kedaj srce, ki v njem bo pravi bron, da pelo bo, vabilo ko zvon, da bomo krog njega se zbrali...“

Zato bomo mi kovači kovali trdó kovali, tenkó poslušali, da ne bo med nami nepoznan, ko pride čas, ko sine dan,

da vstane, plane kladivar, kladivar silni iz nas!

Oton Župančič.

(Dalje prih.)

Italija. V Rimu je Mussolini sklepal dogovore z avstrijskim kancelarjem in madžarskim ministrskim predsednikom. Vsak od teh treh bi rad veliko imel, dati pa nima dosti. Novi rimski pakt je prebudil Francoze iz prevelikega zaupanja v rimsko politiko in opozoril Francijo, da je pravi čuvar miru vendarle samo Mala Antanta. Prva žrtva bo kratkovidni francoski poslanik v Rimu de Chamberlain.

Nemčija se pripravlja, da začne drugo leto svoje četrtletke. To se bo zgodilo z velikim ropotom pa manjšim upanjem. Zasilna dela so v preteklem letu zaposlila le del brezposelnih, obenem pa silno obremenila državna sredstva, ker na zunanja posojila ni misliti, doma pa v času, ko pada izvoz, ni dobiti potrebnih sredstev. — Na italijanske načrte v Podonavju je odgovorila Nemčija s tem, da se je zopet začela zanimati za Jugoslavijo. Celo sporazum med Bolgarijo in nami se ji zdi umesten in baže se namerava pogoditi tudi s ČSR.

Rusija. Se vedno se ne morejo zediniti prijatelji takojšnje akcije na Daljnem Vzhodu z onimi, ki bi to radi še odložili. Da bo šlo brez spopada, pa zdavnaj ne verjame nihče. Sprejet je načrt, da se naseli v Pomurju veliko število kmetov in delavcev, in baže bodo ti naselniki imeli čisto drugačne osebne pravice, kot jih imajo podaniki Sovjetske Rusije, samo da ustvarijo oporo ruski vojski. — Govori se tudi, da namerava Rusija vstopiti v Zvezo narodov mesto Nemčije, kar bi zelo ugajalo Francozom, ker bi na ta način bile zbrane v Društvu narodov vse države, ki hočejo ohraniti sedanje meje, izven njega bi bile pa ostale, zlasti Japonska in Nemčija.

Japonska se skuša zadnje čase izmotati iz rusko-amerikanskega precepa. Baže ima v tem uspeh, vsaj groženj se ne sliši več toliko. Obenem pa so Združene države sprejele ogromen oboroževalen načrt za prihodnja leta, zlasti glede letalstva in mornarice. — Japonski dumping se še vedno uveljavlja. Mogoče je samo zato, ker Angleži, Amerikanci in Avstralci prodajajo Japoncem surovine za vsako ceno, obenem se pa zgražajo nad njimi.

Švica se politično razvija sumljivo podobno, kot se je Avstrija pred zadnjim izbruhom. Tudi Švica že pozna oborožene stranke — zakon, ki naj bi to preprečil, ni bil sprejet. Na eni strani so čisto socijalistične občine, na drugi pa se uveljavljajo hitlerjevski in fašistovski pokreti.

Dopisi.

Javen zbor „Boja“ v Mostah.

V nedeljo 18. marca se je vršil zelo dobro obiskan javen zbor Združenja borcev Jugoslavije na vrtu gostilne Košak. Zbor je vodil in otvoril predsednik Skupine bojnikov Ljubljana—Moste **tov. Ivan Rozina**. Uvodoma je pozdravil zastopnika oblasti, policijskega svetnika g. Pestevška, predsednika „Boja“ **tov. Kustra**, I. tajnika **tov. Fabjančiča**, odbornika **tov. Vidmarja**, delegata bojnikov **tov. Marinka** in vse navzoče. Nato je v daljšem govoru orisal zgodovino društva bojnikov, spominjajoč se pri tem že pokojnega zaslužnega prvega predsednika majorja **tov. Martina Colariča**, čigar spomin so zborovalci počastili z klici „slava mu!“ Omenjal je delo pijetete, ki so ga bojniki izvršili zadnja leta v počastitev spomina padlim tovarišem s tem, da so postavili okrog 150 spomenikov po vsej Dravski banovini. Pri tem je omenjal, kako so se ravno pri odkritjih teh spomenikov družili tovariši iz vojne ter gojili duh tovarštva, ljubezni in vzajemnosti. Nikdar se niso vpraševali po političnem prepričanju ali svetovnem nazoru. Govornik se je dalje zavzel za pravice tovarišev invalidov in rekel, da bojniki ne bodo prej mirovali, dokler sleherni tovariš invalid ne pride do svoje pravice. Odločno je zavrnil očitek avstrijakantstva od strani raznih lažinacionalistov, ki so se nekoč res topili v cesarski milosti, danes pa imajo nacionalizem kar v zakupu. One pa, ki so branili sveto slovansko zemljo na Soči, kar so bili povečini slovanski, odnosno slovenski polki, katerih edina zasluga je, da je bila naša ožja domovina obranjena pred naše zemlje lačnim tujcem, pa obkladajo z avstrijakanti, zlasti tedaj, ako ti zahtevajo svoje pravice. Pozval je bojnike, naj odločno zavrnejo vsako tako neupravičeno blatenje. Za svoja načela miru, svobode in pravičnosti pa se bodo bojniki složno z vsemi tovariši, včlanjenimi v „Boju“, borili do poslednjega diha. (Burno pritrdjevanje.)

Naslednji govornik, predsednik „Boja“ tovariš **Avgust Kuster**, je podrobno orisal program Združenja borcev Jugoslavije. Posebno je poudarjal, da je „Boj“ nadstrankarsko gibanje, ki se točno drži svojih oblastvenih poveljnih pravil. Gibanje ni naperjeno proti nikomur, toda v svoje vrste sprejemamo poštene in značajne može in fante brez razlike svetovnega nazora. Spoštujemo vsa etična in slovanska načela in s tem globoko vernost našega naroda. Ravno duhovščina, katere zasluge za duhovno preporoditev našega naroda spoštujemo, treba, da krepko

sodeluje pri gibanju, da se tako duhovno preporodi ves narod. Za svoja izvajanja je žel tudi on burno odobravanje.

Za njim je govoril **tov. Stane Vidmar**, ki je razvijal gospodarski program „Boja“. Dotaknil se je vseh današnjih perečih gospodarskih vprašanj. Govor priznanega gospodarstvenika je bil spremljan z največjim zanimanjem. Že njegov pojav na govorniškem odru je razgibal zborovalce. Za svoja izvajanja, slična onim, ki jih je govoril v Mariboru, je bil nagrajen z dolgotrajnim aplavzom.

Tov. Vladimir Fabjančič je v početku svojega govora tolmačil čl. 2. pravil „Boja“ in ironiziral nasprotnike gibanja, ki vidijo ravno v tem členu pravil nevarnost, da zajame gibanje ves naš narod, kar pa se je že itak zgodilo. Dalje je razpravljal o kmečko delavskem vprašanju. Pozval je vse delavstvo širnega okolja Most, da se v zaščito svojih interesov dobro udeleži v enotnih strokovnih organizacijah in se priključi kot eden najbolj koristnih delov naroda novemu vsenarodnemu gibanju. Delavci naj korakajo v prvih vrstah, ker le tako jim bo mogoče zagotoviti si boljši življenjski obstoj. Združenje pa bo skrbelo, da pride sleherni delavec do svojega kosa kruha. **Tov. Fabjančič**, ki je priznan strokovnjak v delavskem vprašanju, je bil za svoj govor toplo nagrajen.

Za njim je nastopil **tov. Ivan Marinko**, ki pa je imel le kratek pozdravni nagovor. Tovariš **Rozina** je na to s pozivom za pristop v organizacijo, naročilom listov „Prelom“ in „Bojevniki“ ter z zahvalo govornikom in vsem udeležencem zaključil lepo uspelo zborovanje. **I. R.**

Prihod bojnikov s kolodvora v mesto. Na čelu vojaška godba.

Zborovanje v „Ljudskem domu“ pri Dev. Mar. v Polju je otvoril in vodil predsednik tamojšnje skupine **tov. Hladnik**, ki je v začetku govora toplo pozdravil došlega predsednika Združenja borcev **tov. Kustra**, prvega tajnika **Fabjančiča** in vse zbrane borce. Kot prvi je nastopil tajnik skupine bojnikov iz Device **Marie v Polju**, ki je orisal trpljenje bojnikov na bojnih poljanah ter zgodovinski razvoj organizacij v bivši Zvezi slov. vojakov, pozneje v Zvezi bojnikov, do današnjega združenja v „Boju“. **Tov. Fabjančič** je govoril o težnjah in potrebah delavskega in kmečkega človeka. **Tov. Kuster** je razvijal program „Boja“, v nadaljnjem govoru pa razkrival hibe gospodarstva na denarnem trgu in pokazal pot k omiljenju teh mnogovrstnih kriz. K besedi se je oglašilo nekaj zborovalcev, ki so izrazili svoje zadovoljstvo ter zaupanje vodstvu pokreta in osobito govorniki iz delavskih vrst so poudarjali željo po skorajšnjem zbolšanju moreče brezposelnosti, kar je od vsega početka zahteva novega pokreta. (Govore bomo ob priliki objavili v „Prelomu“).

Tovariši bojniki! Če ste še kateri dozdaj oklevali, ste gotovo po teh tako veličastnih zborovanjih, katerih ste se udeležili brez razlike strankarske pripadnosti ter mogočno podpirali govornikom, pokazali, da razumete naš vsenarodni pokret, naše smernice, naš svet in poštene pa upravičeni boj za zboljšanje na vseh področjih narodnega in državnega gospodarstva. — Sedaj na okope, na delo. Vsi poštene v organizacijo bojnikov. In že moremo zaznamovati prve uspehe teh nedeljskih zborov. Priglašajo se borci iz zasavskih občin **Št. Jakoba**, **Dola**, **Sv. Helene**, ki se hočejo v kratkem organizirati v skupinah bojnikov. Tako je prav. Živeli borci!

Trebnje. V nedeljo 18. t. m. se je zbralo pri naši invalidski organizaciji tako lepo število naših mož iz celega okraja, da so bili prostori premajhni. Na sestanku, ki ga je vodil tovariš **Blagotinšek**, se je razpravljalo o Združenju borcev Jugoslavije. Po uvodnih be-

sedah, s katerimi je izredno lepo in občutno pojasnil tovariš **Blagotinšek** namen in pomen organizacije, sta poročala o programu in razvoju Združenja člana osrednjega širšega odbora **tov. Marinko** in **Stane Vidmar**. Tovariš **Marinko** je podal krasno sliko življenja, hontenja in čustvovanja našega kmečkega človeka, ter poudaril predvsem moč in veličino kmečkega stanu, njega požrtvovalnost, čistost nazorov in kremenito značajnost. Da so vsi prisotni uživali njegova, skoro bi rekel poetična izvajanja, je čisto naravno. Za njim je tovariš **Stane Vidmar** razvil zgodovino pokreta, pojasnil vzroke nastanka, ter v živi in ostri besedi obsodil zablode našega javnega življenja, pokazal na propadanje našega gospodarstva pod vplivom nezdravih razmer, ter pozival na delo za lepšo bodočnost naroda in države. Kakor so bila že vsa izvajanja burno odobravana, tako je zlasti še poziv, da se otresemo nespametne in škodljive strankarske zagrizenosti, da pozabimo vse spore in prepire, ter se združimo v enotno fronto poštenjakov, izzval neverjetno navdušenje, ki se je še stopnjevalo, ko se je gospod dekan **Tomažič** prijavil k besedi in v krasnem zanositem govoru vzpodbujal ljudi k sodelovanju, poudarjajoč, da je temelj vsega sožitja ljudi in stanov poštenje. Tudi on je pozival k slogi in združenju vseh sil, pozival, da se pozabijo strankarske razprtije, ter ponudil svojo moško roko v spravo in prijateljstvo vsem, ki pošteno mislijo. Težko je popisati razpoloženje teh resnih in krepkih mož, razpoloženje, ki je žarelo z vseh lic in iz vseh oči po teh govorih. Nova vera, novi upi so vstali v srcih teh mož, teh apostolov našega pokreta. Po sestanku, ki ga je zaključil **tov. Blagotinšek** s sporočilom kako je sestavljen pri-

njam: ljudstvu, domovini i. t. d. Ker ste govorili odkritosrčno, razumljivo in junaško, je bilo tudi odobravanje prineseno globoko iz srca poslušalcev. Posebno zaupanje je veljalo in še danes velja novim voditeljem, neomadeževanim osebam, ki se niso omazale ob dovčerašnjem blatu. To je gotovo najvažnejši moment vašega uspeha. Naj prinese dovčerašnji ljudski voditelj še tako lep program, nihče mu ne bo verjel, nihče mu ne bo zaupal niti minute. Preveč je bilo prevar, preveč slepomisenja s socialno pravičnostjo, z nacionalizmom, patrijotizmom in z državotvornostjo od prevrata sem do danes. Samo novi poštene ljudje, ki nimajo prav nobene zveze s starim smradom, samo ti so sposobni odslej imeti narod za seboj, samo ti, ki jih je mnogo, pa so potisnjeni v stran od pijavk in sleparjev naroda, samo ti in nikdo drugi ne more rešiti našega jugoslovanskega naroda propasti in ga voditi v boljšo bodočnost. Vam torej in vašim somišljenikom, vam, ki se niste strašili avstro-ogriških pušk in vislic še pred letom 1919., samo vam naše ljudstvo še zaupa, prezira pa vse one voditelje, ki so, kadar jim gre za korita, navzgor „sluga pokoran“, navzdol pa „valpeti“. Vam pa od „Boja“, vam ljudstvo zaupa, ker vas vidi neomadeževane, poštene, socialno pravične in hrabre. Zato vam danes kliče: Naprej po začrtani poti poštenja, naprej do končne zmage, naprej, dokler je še čas. „Poštenjaki na krmilo!“ naj bo vaš bojni klic. Čas je že, da narod brezobzirno pogazi nepoštenost, koritarstvo, goljufijo in hinavščino. Čas je že, da se začne delati „za“ narod!

Naprej tovariši od „Boja“! Narod gre za vami!

Iz Prekije.

Družba Stavijskega. — Pogoji za sprejem.

Tudi pri nas so razni „Stavijski“ poslovali v zadnjih letih v nepregledno škodo ljudstva. Sedaj snujejo celo svoj posebni „Klub“, v katerega je sprejet le tisti, ki izpolni naslednje pogoje: 1. doprinese mora dokaz, da je naš državljani in pristojen v eno tukajšnjih občin; 2. da se je posvečal rentabilnemu poklicu v katerikoli stroki; 3. da je prišel brez premoženja, da pa je v nekaj letih obogatel v škodo ljudstva; 4. da je bil zmožen opravljati razne javne funkcije, sestavljati kandidatne liste za razne volitve, delati pritožbe itd. z upravičbo, da dela za državo in narod; 5. da ga diči prijetna zunanost in kavalirski nastop, osobito napram nežnemu spolu; 6. da je nečedne in umazane transakcije, če ga ulovijo, zmožen takoj poravnati v gotovini; višina denarnega pologa je postranska stvar, kdor ima, lahko da ...; 7. da je zmožen pri izjalovljenih denarnih in drugih spekulacijah se zateči pod zaščito kmeta, komur se pa to ne posreči, da se oklene postelje in brezposelnosti; 8. da je bil zmožen napeljati denar iz kmečkih žepov in raznih blagajniških virov v osrednjo aktivno blagajno za milijonske kredite in ga porazdeliti med peščico svojih ljudi v spekulativne namene; 9. da je kake spekulacijske denarne polomije kriva edinole nesrečna „konjunktura“; 10. da ima dobre zveze na vse strani, tako da se njegovo čisto poštenje pred javnostjo vedno lahko zaščiti; 11. da mora biti večak v predavanju o denarni krizi.

Prednost imajo oni prošnjiki, ki so ljudske milijone zapravili ter vsi neposredni sodelavci, nadalje oni, ki so v kratkem času iz nič obogateli na škodo ljudstva. Končno oni, ki so si znali izposlovati visoke kredite brez zadostnega jamstva.

Zglasijo se naj do 31. t. m. dopoldne v pisarni pri „Zlatem teletu“, kjer dobijo vsa nadaljnja navodila in kjer se vodi seznam posebno upoštevanja vrednih prošnjikov.

Lesce-Begunje. Vsako številko „Preloma“ težje pričakujemo. Na vašem zadnjem shodu v Mariboru je bilo povedano toliko lepega, vsi govorniki so govorili ljudstvu prav iz srca. Pri nas vse pričakuje, da se priredi javno zborovanje Združenja borcev Jugoslavije. Uspeh bo tudi tu popoln.

Četniki pozor! Občni zbor za Ljubljano se bo vršil v ponedeljek, 26. t. m. ob 8. uri zvečer pri „Levu“.

OPOZORILO.

Vse dopisnike „Preloma“, ki nam pošiljajo članke, dopise ali poročila, najvljudnejše prosimo, naj bo med vrsticami vsaj en centimeter presledka, tako da je uredniku dana možnost popravljanja ali prirejanja rokopisa za tisk. Dopisniki naj tudi puščajo na levi strani ca 3 prste širok rob, kajti drugače je uredniško poslovanje zvezano z nepotrebnimi težočami. Uredništvo.

ČEVELJ POMLADI 1934

V NAJLEPŠIH VZORCIH - NAJNOVEJŠE MODE
POVSOD PRIZNANE ZNAMKE

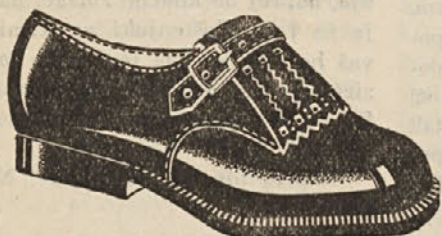
Din 35.--

Najpraktičnejši čevelj iz rjavega ali črnega boksa.

Št. 19—22 Din 35.—, lakasti Din 50.—
Št. 23—27 Din 40.—, lakasti Din 55.—

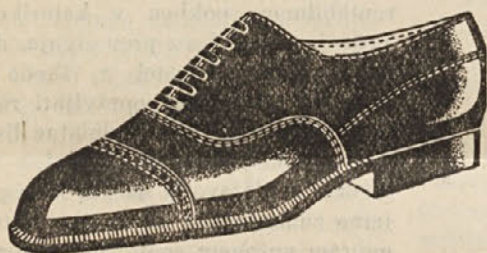
Din 65.--

Priljubljeni sportni čevelj za dečke in deklice, z okrašenim jezikom, iz rjavega boksa.

Št. 26—28 Din 65.—
Št. 29—30 " 85.—
Št. 31—35 " 95.—
Št. 36—39 " 125.—

Din 95.--

Odličen moški čevelj iz trpežnega materiala, črn ali rjav boks, z močnimi usnje-nimi podplati.

PEKO

Z našim ogromnim znižanjem cen
je postal visoko kakovostni

„PEKO“

izdelek pristopen prav vsakomur!

Prepričajte se o tem v vseh naših
filijalah širom države.

Za **„PEKO“** čevelj dobi vsakdo
polno protivrednost.

**Kdor varčuje,
„PEKO“
obutev kupuje!**

Okusna izbira vseh vrst nogavic, kopit
in drugih potrebščin ter vsega potreb-
nega pribora: „PEKO“ kreme, po-
liture i. t. d., ki Vam le pod pristno
znamko „PEKO“ zajamčijo trajnost
oblike, lep sijaj in izgled čevlja.

Din
95.--

Čevelj za elegantne dame v vseh oblikah;
v laku in semišu Din 125.— in Din 145.—.

Din
125.--

Okusen damski čevelj s pentlo, iz črnega
ali rjavega usnja.

Din 125.--

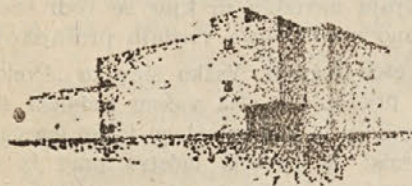

Udoben čevelj za elegantnega gospoda, iz
črnega ali rjavega boksa, za vsako priliko

Oglasujte v „Prelomu“

in naročajte naš
list, ker s tem pod-
pirate dobro stvar!

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan
stavbenik, zapriseženi sodni izvedenec
Ljubljana

Poštni ček. rač. št. 12.834. — Telefon šte. 2103.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitek-
tura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Spre-
jemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov
stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastop-
stvo strank v tehničnih zadevah.

Priporoča se

**KAVARNA
„EVROPA“**

A. Tonejc

Dežnike - nogavice

na drobno in debelo kupite
najugodnejše v tovarni

**Josip
Vidmar**

Ljubljana

Pred Škofijo 19, podruž.: Prešernova 20

Beograd

Kralja Milana 13

Zagreb

Jurišičeva 8

F. HREHORIC

Telefon št. 24-04

Manufakturna veletrgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

Pomlad
prihaja!

Oglejte si
ravnokar
došle no-
vosti

A. & E.
Skabernè
Ljubljana

Red je prihranek!

Telefon 33-38.

Vpeljava kopirnega kartoteč-
nega knjigovodstva, vseh vrst
kartotek, organizacija podjetij.

Davčne napovedi i. t. d.

Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6./I.